

De Postrijder der provincie Limburg

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.

buiten de stad, 8 fr.

Een blad a. z. d. 15 centiemen.

Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉ, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

BERICHT.

De personen welke zich van heden aan den POSTRIJDER abonneren, zullen het blad tot Nieuwjaar gratis ontvangen.

TONGEREN, DEN 10 DECEMBER.

Hervorming der Kieswet.

Het Gouvernement heeft aan de Kamers een wets ontwerp voorgesteld strekkende om eindelijk eene aanzienlijke uitbreiding te geven aan het kiesrecht. Dit voorstel voldoet zeker grootelijks het algemeen verlangen; doch wij zijn van gedachte en vele weldenkende meelburgers zijn het eens met ons, dat het eene schreeuwend onrechtvaardigheid is den kiezer der dorpen te dwingen naar de hoofdplaats van het arrondissement te reizen om zijn kiesrecht uit te oefenen terwijl de kiezer der steden zijn recht uitoefent zonder reisonkosten en zonder tijdverlies.

Om deze onrechtvaardigheid te doen verdwijnen worden op dit oogenblik talrijke petitiën naar de Kamer gezonden vragende dat in de nieuwe wet bepaald worde dat de stemming in het vervolg plaats hebbe in de gemeenten of ten minste in de hoofdplaatsen der kantons.

Ziehier een model van petitie dat in verscheidene gemeenten ondertekend wordt:

Aan de Heeren Leden der Kamer der
Volksvertegenwoordigers.

MIJNE HEEREN,

De ondergeteekende inwoners der gemeente nemen de vrijheid, uwe aandacht te roepen op de noodzakelijkheid van eenige veranderingen toe te brengen aan ons kiesstelsel.

Het wets ontwerp dat het Gouvernement aan uwe beraadslagingen onderworpen heeft, geeft voldoening aan het algemeen verlangen voor heiligen het uitbreiden van het stemrecht betreft binnen de palen vastgesteld door de Grondwet. Echter zij denken dat het niet genoeg is om de rechtmatige eischen van het land te voldoen, van den kiescijns te verminderen en het getal der kiezers te vergrooten. Om recht te doen aan het algemeen verlangen is het noodzakelijk de nadering tot de stembus te vergemakkelijken door het wegruimen van alle moeilijkheden die de uitvoering van het stemrecht in den weg staan.

Het is inderdaad niet voldoende het getal der kiezers te vergrooten, men moet hun ook het middel geven hun stemrecht uit te oefenen en hiertoe is het noodig dat de kiezingen voor de wetgevende Kamers niet meer in de hoofd-

plaatsen der arrondissementen, maar wel in de gemeente of ten minste in de hoofdplaatsen der kantons gehouden worden.

De vergadering der kiezers in de hoofdplaatsen der arrondissementen geeft aanleiding tot talrijke misbruiken. De kiezers van 42 steden oefenen hun recht uit zonder kosten en zonder tijdverlies, terwijl de inwoners der andere steden en van 2400 gemeentens genoodzaakt zijn eene reis te ondernemen die gemiddeld op drie en een halve uur kan gerekend worden, hetzij 400,000 uren voor het gansch kiezers korps.

Moet men zich verwonderen, Mijne Heeren, over de onkosten veroorzaakt door zulken toestand die omtrent in alle arrondissementen ingedrongen is, en die de kandidaten of de politieke genootschappen dwingt aanzienlijke onkosten ten hunne laste te nemen? Moet men zich verwonderen over het schandelijk uitbreiden der kies-omkoop en der onmatige uitgaven voor reizen, middagmalen, enz. die door een der leden der Kamer heeft doen zeggen dat eene ontbinding der Kamer altijd eene halve millioen kost aan elke onzer beide partijen?

Om deze misbruiken te gelijker tijd met de reisonkosten te doen verdwijnen, schijnt het ons hoogstnoodzakelijk alle kiezers op den zelfden voet van gelijkheid te plaatsen door het invoeren van de stemming in de gemeente of ten minste op de hoofdplaats van het kanton.

Dit stelsel heerscht in verscheidene naburige landen waar men van gedacht is dat het veel eenvoudiger is de kiesbus dan de kiezers naar de hoofdplaats van het arrondissement te doen reizen, en waar men nooit de groote misbruiken te betugelen had tegen dewelke de wet zich in België heeft moeten wapenen.

Aanvaardt, Mijne Heeren, de uitdrukking van onzen diepen eerbied.

den 187

De begrotingen der kerkfabrieken voor de gemeente-raden.

Wij roepen de aandacht onzer lezers op het volgend artikel der *Gazette de Liège*. De vrees die wij uitgedrukt hebben ten opzichte der overeenkomst in zake van het tijdelijke der eerediensten wordt ten volle gerechtvaardigd. Ziehier hoe de *Gazette de Liège* zich uitdrukt:

« Wij hebben reeds vroeger bewezen dat de laatste wet afgekondigd tegen het tijdelijke des eeredienst, in de handen der liberalen tot niets anders zou dienen dan om hunne dwarsdrijving en hunnen haat tegen de kerk te vergrooten; de gemeente raad van Luik komt er het nieuw bewijs en de onbetwistbare proef van te leveren.

« Ga Eulalie te gemoet! » zeide hij tot hem.

« Ik ga, vader. »

En hoewel dootmoede ging hij heen zonder den geringsten wrevel te laten blijken.

Wij vormden verschillende groepen. Ik praatte met mijne zusters, mijne broeders spraken zacht met elkander, vader ging naar de keuken en toen hij met moeder terugkwam, stonden hare oogen vol tranen. Ongetwijfeld waren zij ook ougerust.

De huisloek sloeg acht uren. Aller blikken wendden zich onwillekeurig naar de gedekte tafel. De honger is gewoonlijk ongeduldig; hier was hij overprikkelend door de vermoedelijkheid op het gezicht der spijzen, die kond stonden te worden, terwijl zij een geur uitwaasenden, waarvoor niemand onderschillig was. Er werd evenwel geen enkele aanmerking gemaakt.

Eindelijk weerklinken er buiten voetstappen; wij vliegen naar de deur en openen die in angstige spanning.

Jean-Claude was alleen; hij zweette en bijgde van het loopen.

« Welnu! » vroegen wij allen tegelijk en met blijkbaar teleurstelling.

« Ik heb niemand gezien. »

« Niemand? ... »

« Neen. »

« Tot hoever zijt gij den weg opgegaan? »

« Eerst tot aan den Duivelsprong, van waar ik onderscheidene malen geroepen heb. Geen antwoord vernemende, heb ik doorgelopen naar het dorp. De oude Toby was zeer verwonderd over 't uitblijven van Eulalie. Zij heeft mij vroeg verlaten, zeide zij, omdat zij naar huis wilde gaan om het avondmaal gereed te maken. Tot meerdere zekerheid ben ik nog bij Croissant en

» De gemeente raad had zijn advies te geven over een vijftiental begrotingen die hem onderworpen waren door onze parochiën; dit advies is geheel vijandig geweest voor verscheidene; voor de overige is het slechts met vele voorbehoudingen gunstig geweest: de begroting van het protestantsch consistorie alleen is zonder aanmerkingen goedgekeurd geworden.

» De bijzonderheden der komedie zijn de moeite waard om gelezen te worden: men ziet er de uitgaven van het H. Sacrificie discuteeren door mannen die niet naar de mis gaan, de behoeften van den katholieken godsdienst onderzoeken door trotsche verstandenen die dezelve aanzien als zooveel superstitiën en zelfs de kwestie der waskaarsen bespreken door den eenen of den anderen katholiek die nooit geene kaars dan aan den duivel gezet heeft.

» Te vergeefs protesteerde M. Nagant met den moed en het gezond verstand die hem kenmerken: te vergeefs zeide hij dat hij in kerkelijke zaken niet slimmer wilde zijn dan de bisschop en dat hij het zich niet toegelaten meende in het onderzoek te treden der inwendige uitgaven der kerk, welke volgens de wet zelfde door den bisschop alleen kunnen vastgesteld worden: te vergeefs heeft hij gevraagd dat voor het overige de begrotingen der kerken ten minste met dezelfde onpartijdigheid beoordeeld wierden als die der hospitalen en der bureelen van weldadigheid; alles was verloren moeite! Onze liberalen van den raad zijn eenparig gebleven om aan de begrotingen der fabrieken een speciaal stelsel van onderzoek toe te passen.

» Zij willen er niet de geringste som in vinden voor onvoorziene uitgaven: de fabrieken zouden dit geld kunnen verwistwen zonder dat de raad er het gebruik van kende! — noch het minste pensioen voor oude kapelanen of oude bedienden: deze uitgaven zijn slechts toegelaten wanneer men den beugel goed voorzien heeft! — noch de minste verhooging op voorgaande begrotingen, al is het ook dat deze verhoogingen van uitgaven of van jaarwedden enkel beantwoorden aan eene vermeerdering van onkosten of van bezigheden veroorzaakt namelijk door het nieuw bisschoppelijk tarief hetwelk de kosten der lijdendiensten vermindert.

» Hier vindt men dat de orgels te veel kosten; daar zijn de missen van elf uren te duur; Sint Jacob geeft te veel buitengewone plechtigheden; St-Antonius behoeft zich den luister van nieuwe vensters niet te geven; St-Veronica gebruikt te veel was en wierook; St-Vincencius wil te kostbare heilige vaten hebben; de kerkelijke boeken van St-Bartholomeus zijn te kostelijk enz. enz.

Perrat naar haar wezen vragen; niemand heeft mij enig bericht omtrent haar kunnen geven, » Heilige Maagd Maria! » kermde mijne moeder, « wie weet waar zij is! »

« Bij het verlaten van het dorp kwam ik Frans Huat tegen, die mij verzekerde, dat hij haar omtrent zes uren had zien gaan met een man, dien hij door de duisternis niet herkend had. Zij was op weg naar de Beukenhoeve. »

Bij die woorden barstten wij, vrouwen, allen in een luid snikken en gemamer los.

« Op de knien! » beval mijn vader, « en bevelen wij Eulalie aan de H. Maagd aan. »

Na een kort gebed, dat dik verf door ons snikken afgebroken werd, werden er tootsen aangehouden.

« Matthieu! » zei vader, « ga naar het dorp om zoo mogelijk meer berichten te winnen. »

Gij, Maimbeuf, moet den hollen weg bij den Duivelsprong doorzoeken; Jean-Claude zal het pad volgen, dat links langs het meer loopt, terwijl wij het pad rechts zullen gaan, om daarna de moerassen bij het dorp te onderzoeken. »

« En wij? » vroeg moeder met eene stem, die den angst verried, welke haar hart bekleemde.

« Ziedaar de kapel, » antwoordde hij, met de hand op het troostvolle toevluchtsoord wijzende, toegewijd aan Haar, die men zoo te recht de « Toevlucht der Bedrukten » noemt.

« Wij gaan! » luidde het eenvoudige antwoord.

Na eene poos met luid kloppende harten, naar het gerucht buiten met angstige spanning luiserende, voor het altaar geboden hebben, konden wij het niet langer in de kapel uithouden, maar gingen naar buiten, om, voor zoover de duisternis het veroorloofde, den weg te overzien, waar-

» Een groot getal kerkfabrieken hebben het ongelijk van te voorzien in het onderhoud der pastorij, de wet van 1809 beveelt het hun stiptelijk; andere fabrieken huisvesten hunne kapelanen en het grootste getal vergunnen hun een bijvoegsel van jaarwedde. Daarvan wil de gemeente raad niet meer hooren spreken: M. Nagant had goed herinneren dat de wet die de jaarwedden ten laste van den Staat stelt, aan de gemeenten en kerkfabrieken de toelating geeft dezelve te volledigen. De daad alleen van aan eenen kapelaan 190 fr. toe te staan, zal voortaan voldoende zijn om aan den raad het recht te geven alle toelagen te weigeren aan eene kerkfabriek die zich aan zulke edelmoedigheid plichtig gemaakt heeft.

» Is zulke handelwijze niet al wat belachelijk, al wat hatelijk kan heeten en kan men beter toonen dat onze liberalen in het uitvoeren der wet niets anders ten doel hebben dan de vrijheid der kerk te stremmen, hare bedienaars alle bestaanmiddelen te ontnemen, in een woord den invloed van den godsdienst te bestrijden?

» Het kwaad brengt gelukkig zijn geneesmiddel mee: nog eenige dezer beraadslagingen in onze gemeente-raden, nog eenige dezer schandalen en de nieuwe wet, door iedereen gevloekt, zal onder de algemeene veroordeeling verdwijnen. »

Kerkelijke staat.

Men schrijft uit Rome:

Het blijkt, dat Victor-Emmanuel steeds minder gezind is de reis naar Rome te aanvaarden. Ten einde den koning zijne toenemende gewetensangsten te doen overwinnen, verduubelt de piemontese partij hare pogingen om den Paus er toe te brengen, Rome te verlaten en zoo het veld vrij te maken voor den overweldiger. De Garibaldiërs werven steeds nieuwe recruten. De soldij is 2 frs per dag; doch de nieuwe makkers hebben het bevel gekregen niet naar Frankrijk te gaan maar te Rome te blijven. Dit bevestigt de meening, dat Garibaldi slechts zoo lang in Frankrijk zal blijven als noodig om er zijn leger te vormen op kosten van den Staat, dien hij zegt te verdedigen, en dat hij weldra naar Rome zal komen, om er de lauweren te plukken, die de revolutie hem bereikt.

De liberalen, die zoo hard schreeuwden om de Jesuiten te doen verdrijven uit het Romeinsch Collegie, haasten zich nu... hunne kinderen in de nieuwe lyceums niet te doen inschrijven. Eene kostelijke bekentenis is dienaangaande afgelegd door een der leden van de municipale junta. « Waarom, » vroeg de generaal La Marmora aan dat personage — het is een der vier Romeinsche prinses, die ten allen tijde de hand geleend hebben aan de revolutie, — « waarom zijt gij toch zoo hevig verbitterd op de Paters en

langs de vermiste moest wederkeeren.

Nog zie ik mijne broeders met een fakkel in de hand door den stormachtigen nacht ginds en herwaarts dolen; ik hoor hen nog roepen, hunne beweging stemmen, bij wijlen halfgesmoord door het gehuil van den wind, die van lieverlede begon op te steeken, klonken ons onheilspellend in de ooren, want zij waren het bewijs, dat zij nog niets gevonden hadden.

Neen, mijnheer Charles, gij kunt u geen denkbeeld vormen van het akelige schouwspel, dat die vlammeende tootsen opleverden, te midden van de duisternis, welke, schijnbaar, nog dikker werd door den rooden lichtgloed, welke zij op zekeren afstand rondom zich verspreidden; terwijl de mannen, die ze droegen, nu eens verdwijnende dan weder te voorschijn komende naar mate de oneffenheid van den grond, die wij niet konden onderscheiden, ons deden denken aan die spoken, waarvan de pelgrims ons zoo dikwerf in hunne bovennatuurlijke verhalen verteld hadden. Wij stonden dicht op elkander en durfden ons eindelijk niet meer bewegen.

« Wat deert u toch, Jeanne? » vroeg Eleonora mij, « gij heeft als eene marmot. »

« En gij ook! »

« Mijn god! » prevelde Barbara, zich nog dichter tegen ons aandrukkende, « zullen zij Eulalie weder vinden? »

« Komt! » hernam Sophie, « in plaats van hier uit te zien, moesten wij liever gaan bidden, opdat de H. Maagd haar tot ons terugvoere. »

« Ja laat ons gaan bidden! » antwoordden wij allen als uit een mond, maar niemand verdroef zich zelfs.

In dien tusschentijd lag onze moeder alleen, op de trappen van het altaar, geknielt te bidden.

DE BEUKENHOEVE.

(Vervolg.)

IV.

EEN RAMPZALIG UITEINDE.

Wij waren in de eerste dagen van den herfst. Het dagwerk was afgelopen, de ossen waren op stal gezet, de wagens en ploegen onder het afdak gebracht en daar wij dien dag, in het vooruitzicht op het gure weder, dat zich reeds door zware regenbuien en snerpende noordwinden had aangekondigd hard gearbeid hadden, verlangde ieder naar voedsel en rust.

De tafel voor het avondmaal was gedekt; het eten was opgebracht en verspreide een smakelijken geur, die onzen honger nog scherpte. Rondom de tafel staande, wachtten wij tot het Onze Vader zou voorgedragen hebben, want wij baden altijd staande. Hij hief den arm op en begon reeds het teken des H. Kruizes te maken, toen mijne moeder zeide:

« Wacht nog even; Eulalie is nog niet van Dammartin terug. »

« Waar mag zij zoo lang blijven? » vroeg vader wrevelig. « Zij weet wel, dat er van daag veel harder gewerkt is dan anders en wij grootelijks behoefte hebben aan eten en rust. »

« De oude Toby is misschien erger geworden. Wanneer Eulalie haar gaat bezoeken, kan zij er niet van gaan komen; heb nog even geduld. » Niemand maakte efnige bedenking; ieder ging in stille zitten.

Op die wijze verliep een groot half uur. Mijn vader wendde zich nu tot Jean-Claude, onzen oudsten broeder.